

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 24 juli 2014

MEDITATIE

Aan de vrucht gekend

Saulus van Tarsen is door de Heere op weg naar Damaskus stilgehouden, gearresteerd. Zijn blazing met dreiging en moord tegen de gemeente des Heeren is veranderd in een vragen naar Zijn wil. De leeuw werd een lam.

Zijn lichamelijke ogen werden tijdelijk wel blind, maar hij ontving geestelijke ogen. Hij ontving licht van boven. Daarin zag hij naar boven en naar binnen, zag hij Wie de Heere is en wie hijzelf was. Maar hij kreeg ook een oog van geloof om op Christus te zien als Zijn Zaligmaker. Het woord door Ananias gesproken, werd daarvoor als middel gebruikt. De boodschap van het Evangelie viel in de toebereide bodem van zijn hart en bracht rijke vrucht voort. Die vrucht komt naar buiten openbaar. Hij krijgt de discipelen van Christus, die hij eerst haatte, lief. Hij voegt zich bij hen, die hun leven vonden in de

En hij predikte terstond Christus in de synagogen, dat Hij de Zoon van God is.

Handelingen 9:20

Naam van de Heere Jezus. Het is hem een wonder geweest, dat hij werd aanvaard. Dan zal hijzelf teruggekomen zijn op wat eerst zijn bedoeling was en werd ook daarin vergeving nodig. Zo vond hij zijn blijdschap in de omgang met de discipelen van de Heere Jezus. Maar ook zijn de discipelen met hem verblijd. Wat waren ze bang voor hem geweest. Hun gebed om verlossing is verhoord, de vijand werd een vriend. De liefde tot de Heere verbond hen ook aan elkaar. Johannes schrijft: En hieraan weten wij dat wij uit de dood zijn overgegaan in het leven, dat wij de broeders liefhebben. In de hemel is er blijdschap over één zondaar, die zich tot God bekeert. Maar deze blijdschap vinden we ook op aarde als Gods werk openbaar komt. Hier wordt de gemeenschap der heiligen beoefend. Wie aan de Heere verbonden is, is ook met de Zijnen verbonden. Geldt dat u ook, lezer(es)? Of proberen we de wereld en de Heere te kunnen dienen? Schuwen we hen, die de Heere vrezen, al zijn we uitwendig godsdienstig? Als de liefde Gods in onze harten is uitgestort, is er ook liefde tot de Zijnen. Het hart van Saulus is vol van de Heere. Daar loopt zijn mond van over. In Hem vond hij zijn zaligheid, toen zijn wegen volkomen afgesloten werden en hij voor God geen bestaansgrond meer had. Maar toen het wonder hem geopenbaard was, dat er zaligheid is in Christus Jezus voor zonden,

daren, kon hij er niet van zwijgen. Zijn liefde strekt zich niet alleen uit tot de broeders, maar hij begeert ook anderen deelgenoot te mogen maken van het heil in Christus. Daarom predikt hij terstond Christus in de synagogen. Misschien vinden sommigen dat hij hard van stapel loopt. Maar is ons hart weleens zo vol geweest van Hem, zodat de drang leefde om van Hem te mogen spreken? Al kan niet iedereen de preekstoel op, er is dan toch heus wel gelegenheid om goed van de Heere te spreken. Dan weegt het gewicht van de ziel van de naaste ook op ons hart. Hij gaat niet de synagogen in met zijn eigen naam of met zijn bekering. Van meet af aan is zijn spreken en ook zijn bediening getekend en gekarakteriseerd door deze Naam. Hij wenste niets anders te weten, dan Jezus Christus en Dien gekruisigd. Wat is dat een rijke genade! Het gevaar is groot, als de Heere een bijzondere of diepe weg met ons gaat, dat de nadruk daarop wordt gelegd. Het gevaar is niet denkbeeldig daar de bekeerde man of vrouw mee te worden.

Maar Saulus verkondigt Christus. Hij zoekt het behoud van zijn hoorders en weet dat die alleen in Hem ligt, opdat ze als arme en verloren zondaren in zichzelf in Christus hun zaligheid zouden zoeken. Dat heeft hijzelf geleerd. Wat voor hem nodig was, en mogelijk was bij God, is ook voor een ander noodzakelijk, maar ook mogelijk. Hij leefde door Christus, maar ook voor Hem. Dat deed hem het heil van de naaste zoeken. Zo heeft hij de Joden gewezen op de grote liefde Gods, Die Zijn eniggeboren Zoon zond. Hij voldeed aan Gods recht en baande de weg waarlangs zondaren met God verzoend konden worden. Van dat wonder kan Paulus niet zwijgen. Waar het hart vervuld is met heilbespiegelingen, wil men het mooiste lied van deze heerlijke Koning zingen. Kent u dit verlangen? Hebt u het gekend, maar zwijgt uw mond nu? Laat het uw verlangen zijn zo tot eer van de Heere en tot nut van de naaste te mogen spreken.

Inhoud

- 1 Aan de vrucht gekend
- 2 Commentaar:
Een nieuwe godsdienst
- 3 Stem uit het verleden
- 4 De leeruitspraken
van 1931 (6)
- 5 Gelezen
- 5 Even maar...
- 6 Eenzaamheid:
onderschat het niet! (2)
- 7 Met wilt u wie meereizen?
- 8 Brief van een 16-jarig meisje
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

Een nieuwe godsdienst

VAN DE REDACTIE

Deze Saambinder is een uitgave voor **twee weken**.

Het eerstvolgende nummer zal 7 augustus verschijnen.

Voetbal heeft in onze maatschappij de plaats van religie ingenomen, zo stelde de sportjournalist David Winner onlangs in NRC Handelsblad. Daar zou hij wel eens gelijk in kunnen hebben. Er is in onze tijd niets wat zozeer de gemoederen bezig houdt en weet op te zwepen als het WK voetbal of andere topwedstrijden. 'In termen van populariteit en verafgoding heeft voetbal de film verdrongen. En popmuziek. En literatuur', aldus Winner.

Het is niet nodig zich erg in de voetbalwereld verdiept te hebben om de juistheid van deze conclusie in te zien. Het wereldkampioenschap voetbal van de afgelopen weken beheerste het openbare leven. Veel mensen leefden van wedstrijd naar wedstrijd. 'Wij zijn voor Oranje' en daarom waren straten en pleinen 'versierd' met oranje vlaggetjes. En dan zwijgen we nog maar over het massale gokken op de verwachte uitslagen. Voor het overgrote deel van de Nederlanders waren de wedstrijden waarin Oranje meedeed, de beslissende gebeurtenissen van de afgelopen weken. Feestelijk uitgedost volgden velen de wedstrijden. Soms toeterend en brullend als dwazen. Het was gewoon absurd.

Honderden miljoenen

Elders ter wereld was het niet veel beter. Overal stond het WK weken lang in het centrum van de belangstelling. Honderden miljoenen mensen over heel de wereld zagen de wedstrijden. Voetbal bepaalt immers je identiteit. Het is 'wij tegen zij'. De eer en de status van je land staat op het spel, zo meende men.

Het gastland Brazilië, toch een tamelijk arm land, had zich forse investeringen veroorloofd om dit massale evenement mogelijk te maken. De totale kosten van het WK worden geschat op tien miljard euro.

Nu gold 50 of 60 jaar geleden voetbal ook al wel als een volkssport die velen in vervoering bracht. Toch was er van een voetbalgekte zoals we tegenwoordig meemaken, nog geen sprake. Dat heeft te maken met de ontwikkeling van de technologie en de groei van de welvaart.

Wedstrijden in Brazilië kunnen tegenwoordig live over heel de wereld gevolgd worden. TV-schermen treft men overal aan, tot in de armzaligste krotten toe. Een reis naar Brazilië om daar van nabij de wedstrijden te volgen, is tegenwoordig wel niet voor iedereen maar wel voor grote aantallen mensen betaalbaar.



Is er niet ergens een tussenweg mogelijk? God wat en de (voetbal)wereld wat?

Geestelijke leegte

Maar de grote aandacht voor voetbal heeft ook te maken met een geestelijke leegte. Een mens zoekt wat om z'n lege ziel te vullen. Om zijn leven zin te geven. Zo is voetbal inderdaad de nieuwe godsdienst geworden, die over heel de wereld talloze aanhangers heeft. 'Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn' (Matth. 6:21).

Als voetbal de nieuwe godsdienst is, is het echter wel een valse godsdienst. Een vorm van afgoderij. Zij laat zich niet verenigen met het dienen van de ware God. Ook hier geldt: 'gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben' (Ex. 20:3).

Als voetbal de nieuwe godsdienst is, is het echter wel een valse godsdienst. Een vorm van afgoderij. Zij laat zich niet verenigen met het dienen van de ware God.

Toch krijg je de indruk dat die nieuwe godsdienst ook onder kerkmensen heel wat aanhangers heeft. Ook in de Gereformeerde Gemeenten. Onder jongens meer dan onder meisjes. Onder jongeren meer dan onder ouderen.

In sommige kerkverbanden gebeurde het helaas zelfs dat de aanvangstijd van de kerkdienst verschoven werd, zodat gemeenteleden het WK niet behoefden te missen. Kennelijk waren kerkenraden beducht dat ze anders de concurrentie met het voetballen zouden verliezen. Kennelijk waren ze ook van mening dat het volgen van het WK een verantwoorde en zinvolle besteding van de zondag was.

De beslissende wedstrijd van het WK valt altijd op zondag, zoals zoveel belangrijke voetbalwedstrijden op zondag gehouden worden. Niet alleen voor de kerk, maar ook voor de voetbalsport is de zondag een belang-

rijke dag. Ook dat maakt duidelijk dat beide godsdiensten in een concurrentieverhouding ten opzichte van elkaar staan.

Geen tussenweg

Is er niet ergens een tussenweg mogelijk? God wat en de (voetbal)wereld wat? Wij mensen zijn maar al te zeer geneigd om zo'n oplossing te zoeken. Niet alleen als het WK in beeld is, maar ook op allerlei andere terreinen. Maar de boodschap van de Bijbel is een andere. 'Zo de HEERE God is, volgt Hem na en zo het Baäl is, volgt hem na!' (1 Kon. 18:21).

Zit het kwaad in het voetballen zelf? Dat kun je niet zeggen. Het is het verdoorgevoerde competitie-model, de geweldige publiciteit die er aan gegeven wordt, de afgodische verering van topvoetballers en het grote geld dat er in omgaat, die tot heel deze absurde ontwikkeling hebben geleid.

Op die manier is voetbal inderdaad tot een vorm van godsdienst geworden. Een afgodendienst waar we ons ver van moeten houden. Hoe moeilijk dat ook is, zeker wanneer in onze directe omgeving, op school of op je werk, die afgodendienst openlijk beliden en massaal beoefend wordt. Maar een ware christen is een vreemdeling op aarde. Ook in dit opzicht.

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

Vakantie

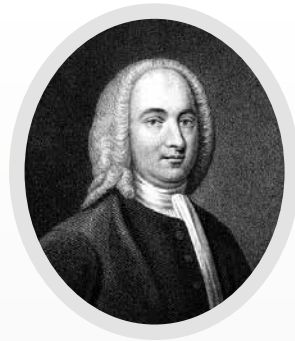
WAT BAAT 'T VEEL GEREISD
IN LANDEN WIJD-GELEGEN,
ZO GIJ NIET IN EN GAAT
DES HEEREN SMALLE WEGEN?

WAT BAAT 'T TE BEZIEN
ZO MENIG SCHONE STAD,
ZO GIJ HET HEMELRIJK
IN 'T HARTE NIET BEVAT?

REIST VRIJ TER PLAATSE WAAR
GIJ VREEMDE DINGEN ZIET,
MAAR WACHT U, EN VERVREEMDT
VAN UWE SCHEPPER NIET

JACOBUS REVIUS

STEM UIT HET VERLEDEN



Ebenezer Erskine
1680-1754

De Heilige Geest komend vanuit de troon

Uit de troon komt een zuivere rivier van het water des levens voort. Wij lezen dit als volgt: 'En hij toonde mij een zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit den troon Gods en des Lams.' Ik weet dat sommigen door deze rivier - zoals ik zelf eerder ook van mening was - alleen verstaan die rivieren van wellusten, en die verzadiging van vreugde, die de heiligen bezitten in het onmiddellijk gezicht en genieting van God in heerlijkheid. Ik sluit deze mening niet uit. Maar het wordt mij duidelijk, omdat wij verder in dit hoofdstuk lezen, dat de rivier van het water des levens betrekking heeft op de strijdende Kerk hier op aarde, omdat de Geest en de Bruid nodigen om te komen en om die wateren des levens te nemen om niet, die voortkomen uit de troon van God en van het Lam.

Daarom denk ik dat wij door deze rivier, die uit de troon van God en van het Lam voortkomt, de Heilige Geest moeten verstaan, Die van de Vader en de Zoon uitgaat, met Zijn levendmakende, reinigende en vertroostende invloeden. Deze wordt in de Schrift gebruikelijk bij een rivier of vloed vergeleken. Zoals wij lezen: 'Alsdan zal de kreupele springen als een hert, en de tong des stommen zal juichen; want in de woestijn zullen wateren uitbarsten, en beken in de wildernis. En het dorre land zal tot staand water worden, en het dorstige land tot springaders der wateren; in de woningen der draken, waar zij gelegen hebben, zal gras met riet en biezen zijn. Want Ik zal water gieten op de dorstige en stromen op het droge; Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten, en Mijn zegen op uw nakomelingen.' Dus niet bij een beekje, maar bij een rivier. Om de overvloedige, vrije en milde mededelingen van de Geest en van de genade van God uit te tekenen, die op de verhoging van Christus op de troon in onze natuur zouden volgen.

Het is ook geen modderige poel, maar het is een zuivere rivier. De Geest van Christus is een Heilige Geest, Die de ziel reinigt van het vuil der zonde. Hij is een rivier van het water des levens, omdat Hij het leven heeft in Zichzelf, en de ziel levend maakt, die dood is in zonden en misdaden. De Geest is helder als kristal, omdat Hij een Geest van wijsheid en van openbaring is, en die Geest opent de ogen van het duistere verstand, om te weten de dingen die ons van God geschonken zijn.

Ebenezer Erskine

De leeruitspraken van 1931

In het vorige artikel hebben we een begin gemaakt met de inhoudelijke bespreking van de eerste leeruitspraak die als volgt luidt: Dat het verbond der genade staat onder de beheersing van de uitverkiezing ter zaligheid, dat het wezen des verbonds daarom alleen geldt de uitverkorenen Gods en nooit gelden kan het natuurlijk zaad. Dat aard en wezen van verbond der verlossing en verbond der genade één zijn en niet twee. In wezen is het één verbond.

Verkiezing en verbond

Verkiezing en verbond worden in deze uitspraak duidelijk bij elkaar gehouden, en terecht, want ze hebben ook alles met elkaar te maken. Om het kort te zeggen: in de uitverkiezing is bepaald *wie* er zalig zullen worden, en in het genadeverbond *hoe* zij zalig zullen worden. Het één is dus de uitwerking van het ander.

Dit is een oude, gereformeerde gedachte. Een voorbeeld daarvan vinden we in het catechisatieboekje van ds. A. Hellenbroek. Op de vraag: Wat is het genadeverbond? geeft hij als antwoord: 'Het genadeverbond is die weg, langs welke God door Christus het eigendom wordt van de zondaar, en de zondaar het eigendom van God'. Op dit antwoord volgt dan de vraag: Met wie wordt dat opgericht?. Antwoord: 'Alleen met de uitverkorenen'.

Het is dus niet alleen een oude, gereformeerde gedachte, maar bovendien vooral ook een Bijbelse gedachte. Denk alleen aan de beide zonen van Abraham: Ismaël en Izak. Beiden waren zij zonen. Beiden droegen het teken van het verbond. Maar zij waren niet beiden verkoren. Nog voor de geboorte van Izak spreekt de Heere tot Abraham in Genesis 17:20, 21: 'En aangaande Ismaël..., Ik zal hem tot een groot volk stellen; maar Mijn verbond zal ik met Izak oprichten'.

Hier zien we duidelijk dat de verkiezing en niet het verbondsteken beheersend is. Hieraan moet te allen tijde worden vastgehouden. Dat hebben onze vaders bedoeld met de eerste uitspraak. Wie verkiezing en



Ds. G.H. Kersten

verbond gaat scheiden, ontnemt aan het verbond zijn zenuw, zo heeft ds. G.H. Kersten meer dan eens terecht benadrukt.

De tweede uitspraak:

Dat de Heilige Schrift slechts spreekt van twee verbonden in betrekking tot des mensen eeuwige staat, namelijk het verbond der werken en het verbond der genade.

In deze tweede uitspraak wordt duidelijk stelling genomen tegen de drieverbondenleer. Deze leer werd in de jaren dertig sterk gepropageerd door verschillende Christelijke Gereformeerden. De voorstanders van deze leer stellen dat er een wezenlijk verschil is tussen het verbond der verlossing en het genadeverbond. In het verbond der verlossing ziet men een verbintenis tussen de drie Goddelijke Personen, waarin Zij Zich garant stellen in het stuk der zaligheid van Gods uitverkorenen. In dit verbond gaat het dus uitsluitend over de uitverkorenen, en mag dan ook niet vereenzelvigd worden met het verbond der genade, omdat dit verbond meerderen dan de uitverkorenen omvat. God zou het genadeverbond oprichten met alle gedoopten, hoewel het weliswaar alleen door de uitverkorenen wordt ingewilligd.

Tegen deze onderscheiding hadden onze gemeenten groot bezwaar. Want daaruit volgt - wat ook door prof. J.J. van der Schuit is gesteld - dat zij die in het verbond der genade begrepen zijn, alsnog verloren kunnen gaan, wanneer zij dit verbond niet inwilligen. Eigenlijk wordt in de drieverbondenleer, het genadeverbond verarmd en versmald tot een aanbidding van Christus en Zijn weldaden, waarbij de deelachtigmaking afhankelijk wordt gemaakt van de al of niet gelovende mens.

Christus, Borg van het Verbond

Ds. Kersten wijst daarbij in zijn "Dogmatiek" op nog een punt. 'Wij leren dat Christus de Borg is van het verbond, Die voor de bondgenoten Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld heeft. Zo nu ook met niet-uitverkorenen het genadeverbond zou worden opgericht, zou daaruit volgen, dat Christus ook voor hén Borg geworden is en Zijn bloed voor de verworpenen zou hebben vergoten. Dit te stellen is niet minder dan het bloed van Christus onrein achten'.

Ook de gedachte dat de bondeling de voorwaarde van geloof moet vervullen om werkelijk deel te krijgen aan de goederen van het verbond, heeft ds. Kersten stellig afgewezen. Evenals Comrie vindt hij zo'n verbond meer op een werkverbond dan op een genadeverbond lijken.

Is er dan helemaal geen ruimte voor de drieverbonden-gedachte? Er waren toch ook achtenswaardige oudvaders die dit leerden? Ds. Kersten zegt daarvan in zijn "Dogmatiek", deel 1, blz. 313: 'Zo de voorstanders van de drie verbonden er nu maar aan vasthielden, dat de mens van nature in een verbroken werkverbond ligt en alleen door wedergeboorte in het Verbond der genade opgenomen wordt, dan ware nog veel toe te geven. (...) Waar dat niet gebeurt worden de mensen in slaap gewiegd als zijnde bondelingen, rechthebbende op de zaligheid, en het opent de deur voor een praktisch Remonstrantisme, dat in geloof en gehoorzaamheid de kracht legt om bondeling te blijven'.

Ds. Kersten besluit dan: 'Met grote ernst dient tegen deze leer te worden gewaarschuwd, opdat de gemeente van haar vast fundament niet worde afgestoten'. Daarin wordt ook gelijk het belang onderstreept van deze tweede leeruitspraak.

(wordt vervolgd)

Sliedrecht,

ds. A.T. Huijser

Gelezen

In een tijd als de onze wordt weinig van dit waarlijk doorbrekende werk bespeurd. Dit hangt ook samen met de zwakheid van de bediening des Woords en van de geestelijke tucht. Immers, de Geest werkt middellijk. Waar de middelen worden verwaarloosd, daar komt ook geestelijk verval. De prediking blijft vaak

bij de eerste beginselen staan, bij de heenwijzing naar Christus. Er worden wel kinderen geboren, maar ze worden verkeerd gebakerd. Daarom klaagt het weinig doorbrekende werk de dienaren des Woords ook aan.

ds. J. van Sliedregt in HC zondag 20



Even maar...

Gebed na de catechismuspreek

Wij weten niet te bidden zoals het behoort. Daarom wil de Geest het ons leren, bij verschillende gelegenheden. Natuurlijk gaat het niet om de woorden maar om de zaken. Dat wisten onze ouden ook wel. Maar dat heeft hen er niet van weerhouden om ons gebedswoorden na te laten zoals in de 'christelijke gebeden, die in de vergaderingen der gelovigen, in de huizen der christenen, en elders gebruikt worden'. Gebruikt *kunnen* worden. In dit geval op zondagavond, nadat we de catechismuspreek gehoord hebben. Wanneer we van de inhoud van dit 'gebed na de leer van de catechismus' kennis nemen, kunnen we er ook van leren wat onze oudvaders met de catechismuspreek voor ogen hadden. De aanspraak luidt: 'O genadige, barmhartige God en Vader.' De Vader der barmhartigheid wordt aangeropen om Zijn genade en Geest. Vervolgens wordt de Heere erkend voor het feit, dat Hij Zijn genadeverbond heeft opgericht 'met de gelovigen en hun zaad'. Opmerkelijk dat men hiermee begint. De Verbondsgod, Die Zich verbindt om genade te bewijzen; genade die Hij aan niemand schuldig is; genade daar waar alles verzondigd ligt. Hij heeft van eeuwigheid al de verkorenen daartoe in het wezen van het genadeverbond besloten, in het Hoofd Christus Jezus. Dit wezen heeft een bedie-

ning, waarin de geslachten worden afgezonderd, opdat de HEERE in de lijn der geslachten Zijn vrije genade in Christus Jezus zal werken. Door de Heilige Doop wordt keer op keer het stempel hierop gezet, dat 'God Zijn waarheid nimmer zal krenken, maar eeuwig Zijn verbond zal gedenken'. En in de praktijk toont Hij genadig dat Zijn welbehagen voortgaat, van kind tot kind, tot aan het einde der dagen. Vandaar dat we in dit gebed horen over Gods genadeverbond 'hetwelk Gij niet alleen verzegeld hebt door de Heilige Doop, maar nog dagelijks bewijst als Gij Uw lof volmaakt uit de mond hunner kinderen', Heeft de Middelaar het niet in blijdschap dankend beleden: 'Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt en hebt het aan de kindekens geopenbaard. Ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U' (Matth. 11: 25 26). Daarom wordt de aanspraak van dit gebed besloten met 'om alzo de wijzen dezer wereld te beschamen'. Je kunt redeneren wat je wilt, maar God bewijst Zijn vrije genade. Vervolgens komt de kern van het gebed na de catechismuspreek. 'Wij bidden U, vermeerder in hen - dus het zaad der kerk - Uw genade dat zij in Christus Uw Zoon altijd toenemen en wassen, totdat zij Zijn volkomen mannelijke ouderdom in alle wijsheid

en gerechtigheid verkrijgen'. Een gebed dus voor het nageslacht dat zij levende ranken in de Wijnstok mogen zijn, die vruchten van geloof en bekering voortbrengen. En niet dode ranken die uitgehouwen en in het vuur geworpen worden. Daarom wordt er verder gebeden voor het middel van de onderwijzing: 'Geef ons ook Uw genade, dat wij hen in Uw kennis en vreze - gelijk Gij ons bevolen hebt - onderwijzen.' Bij de Heilige Doop hebben we wat beloofd. Mag in woord en voorbeeld en dus ook door de onderwijzing uit de HC de waarachtigheid onze eed blijken. Met als doel: de eigen zaligheid en die van anderen. Namelijk 'opdat door hun godzaligheid het rijk des satans verstoord worde en het rijk van Jezus Christus in deze en andere gemeenten versterkt worde; ter ere van Uw heilige Naam en tot hun eeuwige zaligheid ' Wat kan alleen maar de grond zijn van dit gebed? 'door Jezus Christus, Uw Zoon en onze Heere, Die ons aldus heeft leren bidden: ...' Daarna volgt het 'onze Vader' ter afsluiting van het geheel.

Wat vooral opvalt, is dat de catechismusprediking zal staan in het teken van de onderwijzing van de jonge generatie en dat God Zijn Kerk erdoor zal bouwen. Bidt u ook zo na de catechismuspreek?

v. A.

Eenzaamheid: onderschat het niet!

Binnen de Particuliere Synode Zuid (Zeeland en Goeree-Overflakkee) is Stichting Hulpverlening (aan Psychisch Zieken) actief. Aan het woord zijn de pastoraal werker en een bestuurslid.

Eenzaamheid komt veel voor. Maar wat is dat eigenlijk, eenzaamheid? In een tweetal artikelen aandacht hier-voor en enkele handreikingen voor ambtsdragers en gemeenteleden. In dit tweede artikel aandacht voor eenzaamheid in Bijbels licht.

Eenzaamheid in Bijbels licht

Als er een vorm van lijden is waaruit de gebrokenheid van de schepping en de ellende (leegheid) van de mens blijkt, dan is het zeker eenzaamheid. Wie de Bijbel leest, weet dat ook de Heere Jezus dit lijden kende. Hij kende verlatenheid. Hij wist van eenzaamheid. Hij wist van uitgeworpen te worden. Hij wist van buitengesloten te zijn. Zelfs godsverlating is Zijn deel geweest: *'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?'* (Ps. 22:2 en Matth. 27:46).

Dit lijden moest Hij op Zich nemen om Zijn volk te redden van hun ellende. Het wijst op de ontzettende diepte van de zonde en op de zeer heftige gevolgen van de zonde. Het is allereerst belangrijk om dat te beseffen. De diepste oorzaak is de ongehoorzaamheid van de mens ten opzichte van God de Schepper. Weet u daarvan? Dat mag en moet ons brengen tot God. In ootmoed biddend onze nood en ons lijden bij Hem brengen. Die weet wat ook dit lijden inhoudt. Als God hoort, maakt dat het lijden al zoveel anders, al blijft nog steeds dit

lijden. En niet alleen ons lijden, maar vooral onze diepste zondenood.

“Hij kende verlatenheid.
Hij wist van eenzaamheid.”

Eenzaamheid: praktische tips

Het gevoel van eenzaamheid is een signaal, een alarmbel. Dat signaal moet u vooral zelf en voor uzelf serieus nemen. Het vraagt om actie. Om eenzaamheid te lijf te gaan, moet gewerkt worden aan:

1. contact met mensen die beter bij je passen;
2. een betere relatie met de mensen om je heen.

Voor het eerstgenoemde - mensen die beter bij je passen - is het vooral nodig om jezelf goed te kennen: wat is mijn behoefte, wat is voor mij 'contact', welke mensen passen bij mij? Een betere relatie - het tweede om aan te werken - komt tot stand door 'geven' en 'nemen'; de balans tussen deze beide aspecten moet goed zijn. Wil je vertrouwen krijgen en vind je het prettig als mensen iets met je delen, wees dan ook zelf bereid om vertrouwen te geven. Dat vraagt om een goede basis: mensen die bij elkaar passen en die beiden belang hebben bij een goede relatie.

Als je zelf werkt aan je betere relaties, zullen anderen dat ook gaan merken. Rust en aandacht in het contact. Ook zij zullen daarmee geholpen worden. Zo snijdt het mes aan twee zijden.

Vrijwilligerswerk

We willen ook het vele vrijwilligerswerk niet ongenoemd laten. Het lijken soms kleine, onbeduidende inspanningen te zijn. Toch wordt deze ontzettend gewaardeerd. Een kaartje, een belletje, een bezoekje, een klusje in huis of tuin: voor de ontvanger kleurt het de dag. Het maakt het tot een dag met een gouden randje. Vrouwenverenigingen, naastenhulp-, zoek- en thuishulp-vrijwilligers doen daarin goed werk.



“Rust en aandacht in het contact.
Laat het mes aan twee
zijden snijden.”

Pastoraal handelen

Kunnen de ambtsdragers het lijden veroorzaakt door eenzaamheid wegnemen? Moeten zij meer bezoeken doen? Ligt daar de oplossing? Het zal duidelijk zijn dat kerkenraden dit niet kunnen oplossen. De wens is er wel; de mogelijkheid is er niet. In alle eerbied: beseft dat eenzaamheid echt iets is van deze tijd en wellicht ook zal blijven. Wat is deze nood groot!

“Bidt in dit lijden, bidt met elkaar,
voor elkaar.
Benoem concreet en helder.”

Handreiking voor u

Toch is daarmee niet alles gezegd. Hoe moeilijk dit ook is: praat erover, doorbreek de stilte, zoek contact, zoek mensen op, nodig iemand uit, spreek met elkaar over wat je ervaart, over dat je jezelf soms eenzaam voelt, wat je diepe behoeften zijn, dat je graag beter contact zou willen, meer contact zou willen. U zult ervaren dat u niet alleen bent in dit lijden. Tegelijk: bidt in dit lijden, bidt voor elkaar en probeer ook samen te bidden, benoem ook dan dit lijden concreet en helder.

*Eenzaam ben ik en verschoven;
Ja, d' ellende drukt mij neer.
'k Roep U aan in angst en smart;
Duizend zorgen, duizend doden,
Kwellen mijn angstvallig hart.
Voer mij uit mijn angst en noden*

(Ps. 25:8, ber.).

(slot)

Waarde,
Ooltgensplaat,

G. van Veldhuisen
K.J. Nipius



Met wie wilt u meereizen?

Lezer! Bent u een gekende? Ik niet, zegt de één. 'Ik leef midden in de wereld, ik zondig iedere dag; daarbij komt dat ik zoveel gebreken in anderen zie waarvan ik zeker geloof dat zij tot de gekenden behoren, dat ik mij weleens afvraag welk verschil er is tussen hen en mij. Maar één ding weet ik, dat ik er niet toe behoort en dat doet mij weleens schrikken voor de dood!'

U hebt hier reeds uw eigen vonnis geveld, want u erkent dat u midden in de wereld leeft. Maar weet u dan niet, toen de Heere Jona naar Ninevé zond, dat zowel de koning als het volk zich bekeerde op de prediking van Jona? En daarom, ga uit de wereld, vermeng u niet met haar. Let op uw eigen zonden en niet op die van anderen. Houdt u naarstig onder een getrouwe bediening, onderzoek dagelijks Gods Woord en wie weet, de Heere mocht Zich over u ontfermen!

Lezer, bent u een gekende? Ik niet, zegt een ander. 'Er is niemand zo slecht als ik. Ik zie niets dan zonde in mijzelf en als ik de ene dag eens een begeerte

voel naar bekering, dan ontdek ik een volgende dag dat ik een volslagen vijand van God ben. Dikwijls voel ik een begeerte om bij Gods volk te verkeren en onder de prediking te zijn, doch daarentegen voel ik dikwijls het tegendeel, toch kan ik er niet vandaan blijven. Ik kan niet ontkennen dat er nu en dan enige hoop in mijn hart oprijst, doch daar volgt dan altijd benauwdheid op'.

Die de Heere vroeg zoeken, zullen Hem zeker vinden zegt de Waarheid en wederom: veracht de dag der kleine dingen niet. U zegt geen genade te hebben en toch maakt uw spraak u openbaar. Tot u zegt de Heere: 'Vreest', maar ook: 'Vreest niet'. Kunt u dat verklaren? Het is een geestelijk raadsel. Vraag of de Heere het u wil leren ontcijferen. Zijn Naam is Ontfermer!

Bent u een gekende, lezer? 'Ja, dat mag ik wel zeggen! Er staat geschreven: Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, en ik ben gedoopt en geloof dat Jezus voor zondaren gestorven is'.

Wij kennen de grond waarop u staat, lezer! En alvorens die bekend te ma-



Ds. P. Los

ken, vragen wij u met de apostel Jakobus: Toon mij uw geloof uit uw werken!

'Daar kan ik u een helder antwoord op geven. Mijn hele leven is aan de dienst van God gewijd, geen dag gaat ongebruikt verloren, het gebed, het onderzoek naar Gods Woord is mijn dagelijkse bezigheid en de rustdag is mij heilig'.

Maar nog een andere vraag: Hebt u zich als een arme, verloren zondaar leren kennen? 'Ik heb mij leren kennen als een gelovige en heb niets op dat arme zondaarsgeloof en dat altijd durende geklaag en getob'.

Zonder enige aanmerking op uw zo-



Met wie zou u willen meereizen?

genaamde vrome werken te maken, zullen wij die met stilzwijgen voorbijgaan, want zo de boom niet goed is, alzo ook zijn vruchten niet. Waar het eerste stuk niet gekend wordt, daar is ook geen behoefte aan verlossing. Wanneer u niet als een arme zondaar hebt leren kruipen aan de voeten van de Heere Jezus dan zal de eeuwigheid u openbaren dat u geen gekende bent.

Bent u een gekende, lezer? 'Het gaat bij mij als met de thermometer, dikwijls staat het kwik op het vriespunt, soms op bloedwarm, meestal tussen die beide punten in. En daar ik weet dat zo de weg ten leven is, zou ik niet durven ontkennen een gekende te zijn. Mefibóseth was kreupel aan bei-

de voeten en klaagde dat hij maar een dode hond was en toch werd hij aan 's Konings tafel genodigd. Bij mij is het verloren en dat blijft het, maar de Heere doet geen half werk. Hij heeft mij opgezocht, dat weet ik. Hij gaf dat ik de Heere Jezus mocht vinden en dat ik op Zijn naam blijf hopen.

En hoewel het nu dikwijls zeer laag water in de ziel is, zodat de modderige bodem bloot ligt, zo kan mij dat wel neerbuigen maar niet omverwerpen, want ik weet dat Hij na het zure ook weer het zoet geeft.

Daarom, hoewel ik als een goddeloze zal gerechtvaardigd worden en de laatste snik nog vrije genade zal zijn, zal ik niet bedrogen uitkomen. Want soevereine genade was het, die mij van eeuwigheid heeft uitverkoren en

zo ben ik dan verzekerd, dat Hij geen zonde ziet in Zijn Jakob en geen overtredingen in Zijn Israël'.

Ziedaar lezer, vier verschillende antwoorden. Met wie zou u willen mee-reizen? De eerste is zonder pas, de tweede heeft een goede pas, doch kan die zelf niet lezen, hoewel voor anderen toch goed leesbaar. De derde heeft de pas nagemaakt, maar de handtekening en het zegel van de Koning ontbreken. De laatste heeft pas, handtekening en zegel en kan die lezen ook en heeft daardoor vrije toegang in 's Konings paleis, want Israël is van God gekend!

ds. P. Los (1815-1888)

Brief van een 16-jarig meisje, die de redactie ontving.

Aan alle dominees!

Na veel getwijfel heb ik toch besloten om deze brief te sturen, omdat er iets is wat me dwars zit.

Ik ben een meisje van 16 jaar en kerk in een kleine gemeente van ongeveer 110 (doop)leden, met best wel wat jongeren.

Wij hebben meestal 2 keer op een jaar een hele zondag een dominee (H.G.).

Mijn vriendinnen kerken ook in de Gereformeerde Gemeente en behoren tot grote, maar vacante gemeenten. Mij valt op dat er in grote, maar vacante gemeenten vaak een dominee een hele zondag preekt. Het doet me best wel zeer als ik dat zie. Ik weet wel dat je door middel van leesdienst ook bekeerd kan worden, maar dat is toch ook voor de mensen in de grote gemeenten zo? Ik snap op zich wel dat het voor een dominee misschien fijner is om veel mensen in één keer te bereiken. Maar ik krijg soms het gevoel dat een kleine gemeente niet belangrijk is en er daarom niet veel dominees een hele zondag komen.

Ik wil niet tegen het kerkverband schoppen, maar ik vind dit best wel moeilijk. Ik denk ook niet dat ik de enige jongere ben die dit wel eens moeilijk vindt! Het was best moeilijk om deze brief te schrijven en ik hoop dat u zich kunt unleven in mij en wil denken aan de kleinere gemeenten.

Ik zou er heel blij mee zijn, als we een paar hele zondagen op een jaar een dominee hebben...





**"De Heidelbergse Catechismus"
(deel 1), B. Smytegelt;
uitg. Boekhandel De Roo,
Zwijndrecht; ISBN 978-90-8718-028-7;
450 blz.; € 29,50.**

Dit stevig en mooi gebonden boek geeft met heldere opdruk aan dat het gaat om preken over de Heidelbergse Catechismus van ds. B. Smytegelt. Bij het openslaan staat vermeld: "Des Christens enige troost in leven en sterven of Heidelbergse Catechismus in 52 preken, deel 1, Zondag 1-26". De tekst is in de huidige spelling overgezet door G.G.M. Janssen te 's Gravendeel. Het is een jubileumuitgave 2004-2014 van Boekhandel De Roo te Zwijndrecht. De preken zijn overzichtelijk opgezet en regelmatig voorzien van alinea's met daarboven in zwart gedrukte letters de inhoud van het te verhandelen gedeelte.

Bij het lezen blijkt al snel de herkenbare stijl van Smytegelt: 'Ten eerste, ten tweede, ten derde' enz. Of dat de preek wordt afgesloten met 'een woord van toepassing'. Soms wordt de lezer opgeroepen: 'span u wat in'. De 'lieve mensen' over wie de prediker het heeft, worden in Zondag 2 tot en met Zondag 5 duidelijk voorgehouden wie God is en wie wij geworden zijn in Adam. Duidelijk meldt hij de deugden Gods en wijst hij op de eis, de vloek, het oordeel en de straffen van de wet. 'God wil dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede'.

Maar ook wordt er iets opgemerkt van het heimwee, de liefde en de gunning om zo'n vastgelopen, verloren zondaar heen te wijzen naar de Weg ter ontkoming: 'Kom aan, Mijn schepseltje, daar is er Eén; en Ik zal u Hem noemen, het is Jezus Christus. Die heb Ik u geschonken tot wijsheid en gerechtigheid, heiligmaking en een volkomen verlossing' (blz. 99).

Bij Zondag 11 maakt de prediker het geestelijk onderscheid in de oefeningen des geloofs. In zijn eigen stijl stelt hij de vraag: 'Meent u dat degenen gelukkig zijn die eer en aanzien hebben? Legt het eens in de weegschaal. Wat weegt er het meest bij u? Is Jezus uw al?' Even later lezen wij van de 'gestadige zucht: Ach! Dat U mijne en ik Uwe was!'

Waarom deze nieuwe uitgave? In het "Ten geleide" staat vermeld: 'Al vele jaren bestaat de Catechismusverklaring van ds. B. Smytegelt uit een fotografische herdruk, welke overgezet was naar de uitgave uit 1747. Lastige zinsopbouw, lange zinnen en veel verouderde woorden maken het moeilijk om deze verklaring te lezen, zowel persoonlijk als in de leesdiensten. Vandaar dat er nu een nieuwe uitgave het licht ziet welke breed toegankelijk is en (weer) door velen gelezen kan gaan worden. Bij het herspellen zijn de huidige spelling- en interpunctieregels gehanteerd. De aangehaalde Bijbelteksten zijn aangepast aan de editie van de GBS'.

De uitgever besluit: 'Ds. B. Smytegelt was zeer geliefd bij Gods volk. In zijn preken vonden zij voedsel voor hun zielen. Deze preken zijn velen tot zegen geweest. Daarbij is het zeker een Catechismusverklaring die niet aan tijd gebonden is'. Waardevol om te lezen, zowel thuis als in de kerk!

Ridderkerk,

ds. G. Pater

**"Vreugde bij de Bron; verspreide
geschriften van ds. I. Kievit";
uitg. De Banier, Apeldoorn;
ISBN 978 90 336 33010;
815 blz.; € 64,95.**

'De gantsche gront van alle mijne vreugt, Sal uyt Sion als uyt haar ader springhen'. Deze berijmde regels van Psalm 87 (in de berijming van Marnix van Sint-Aldegonde) liggen ten grondslag aan de titel van deze prachtige uitgave. Voornamelijk niet eerder gepubliceerde con-tiolezingen (studiebijeenkomsten voor theologiestudenten en beginnende predikanten) en wat artikelen van de bekende ds. I. Kievit (1887-1954) zijn hierin samengebracht. Deze hervormde predikant heeft juist onder hen die een Schriftuurlijk-bevindelijke waarheid voorstaan, altijd grote achting genoten. Zowel de hoofdredacteur van De Wach-



ter Sions als van De Saambinder betuigden onlangs hun hartelijke instemming met de overdenkingen van deze auteur. Dit alles na het verschijnen van "De zeven kruiswoorden" van deze predikant.

Het doet dan ook pijnlijk aan als de samensteller van deze bundel, prof. W. Balke, een poging lijkt te doen ds. Kievit in de armen van dr. J.G. Woelderink te drijven en het onderscheid met ds. G.H. Kersten lijkt uit te vergroten. Zou de stelling dat ds. Kievit 'wars was van een wedergeboorte-theologie, zoals die door Abraham Kuyper werd voorgesteld en binnen de Gereformeerde Gemeenten bijvoorbeeld door ds. G.H. Kersten, wiens leer hij een bevindelijk geamendeerde kuyperiaanse wedergeboorte-theologie vond' (blz. 32) terecht zijn? Of het betoog dat het -onder ons gewaardeerde- boekje "Tweeërlei kinderen des verbonds" anders werd opgevat dan bedoeld? Is het niet wat wonderlijk als er een claim gelegd wordt op de enige wijze waarop het spreken van ds. Kievit over de verzege-ling door de Pinkstergeest, moet worden uitgelegd?

Al lezend bekruipt me het gevoel dat de samensteller, in de schildering van ds. Kievit in de lijst van zijn tijd, uitspraken doet die de zelfstandigheid van deze theoloog toch weer beperken. Wellicht is het gedachtegoed van Kievit geannexeerd voor een positie in latere ontwikkelingen, maar Balke lijkt niet geheel vrij te zijn van deze poging.

Het is ondoenlijk om de 25 lezingen, artikelen en geschriften die zijn samengebracht, te typeren. Voor sommige bijdragen is enige theologische ondergrond wel onmisbaar. Voor theologiestudenten en predikanten zijn eigenlijk alle bijdragen (nog steeds!) zeer de moeite van het bestuderen waard. De heldere wijze waarop Kievit vanuit de Heilige Schrift denkt en spreekt, blijft boeien. Dat betreft de lezingen over antinomianisme, rechtvaardiging en 'het krijgen van woorden en teksten', maar ook bijdragen over godsdienstig-zedelijke opvoeding, of de predestinatieleer van Barth.

Graag laten we ds. Kievit aan het woord als hij spreekt over de wedergeboorte (een fragment uit één van de artikelen). 'Nog meer dan bij Paulus neemt bij Johannes de wedergeboorte een centrale plaats in. Wat uit vlees geboren is, is vlees en staat als zodanig vijandig tegen God. Zulken, die alleen op natuurlijke wijze geboren zijn, zijn uit de wereld en behoren tot de wereld, zijn van beneden en uit de duivel, begrijpen het licht van het Woord niet, nemen Hem niet aan, hebben de duisternis liever dan het licht, horen niet, kennen God niet, wandelen in de duisternis, haten het licht en zijn

dienstknechten van de zonde. Zij kunnen niet geloven, niet het woord Gods horen, niet tot Christus komen, de Heilige Geest niet ontvangen. Daarom is er wedergeboorte nodig. Deze is een geboren worden van boven, uit God, uit water en Geest. Johannes ziet dus achter het geloof de wedergeboorte, als levendmakende daad Gods. Zij die macht krijgen kinderen Gods te worden, waren reeds uit God geboren. Voordat de mensen tot Christus komen en in Hem geloven, zijn ze al uit God (8:47), uit de waarheid (18:37), de Vader trekt ze tot Christus, enz. De wedergeboorte heet besnijdenis van hart, het schenken van een nieuw hart, krachtdadige roeping, trekking van de Vader, geboorte uit God, enz. Zij is altijd een werk Gods, waardoor de mens innerlijk veranderd en vernieuwd wordt. Zij heeft haar diepste oorzaak in de barmhartigheid Gods, is gegrond in de opstanding van Christus, komt tot stand in de gemeenschap van Christus van Wie het Woord getuigenis geeft, en openbaart zich in een heilig leven... (blz. 601). Het is een goede zaak dat ook deze verspreide geschriften van ds. Kievit zijn samengebracht. Dit gedegen, theologische werk bevelen we van harte aan.

Veenendaal,

ds. B. Labee

"Bijbelse gezangen", ds. C.J. Meeuse; uitg. Ripe Publishing, Nieuworp/Nunspeet; ISBN 978-94-91000-43-0; 127 blz.; € 12,95.



De eeuwen door hebben dichters zich voor hun poëtische arbeid laten inspireren door Gods Woord; in het bijzonder door die gedeelten die in het oorspronkelijke ook in dichtvorm zijn opgesteld. Zo kennen we de Schriftuurlijke Liedekens uit de zestiende eeuw. Deze bijbelse gezangen werden overigens toen al buiten de kerk gehouden. Vanouds zingen we in de eredienst de psalmen. Augustinus had reeds een voorkeur voor het zingen van de psalmen in de eredienst. Wel kennen wij in onze reformatorische traditie reeds vanaf het begin de 'enige gezangen'. Ze zijn genoemd in artikel 69 van de DKO en zijn door de kerk geaccepteerd. Ze worden gevonden achterin ons psalmboek. Natuurlijk is er niets op tegen om op poëtische wijze de rijke inhoud van de Schrift te vertolken. Integendeel; dichters als Marnix van St. Aldegonde en Revis hebben wat dat betreft rijke po-

ezie uit hun ganzenveer doen vloeien. Ik denk bijvoorbeeld aan het Hooglied, dat berijmd werd door Revis.

De pastor van de Gereformeerde Gemeente te Goes, ds. C.J. Meeuse, heeft nu ook in zijn niet aflatende werkkraft een bundel met 42 "Bijbelse gezangen" het licht doen zien. Bij de berijming van diverse gezangen heeft hij met name de berijming van Marnix van St. Aldegonde geraadpleegd. Alle berijmingen hebben een melodie gekregen, maar sommige zijn meer geschikt om voor te dragen. Achterin is een alfabetisch register van alle verzen opgenomen.

Onze broeder heeft bij het vervaardigen van de verzen Schriftgetrouwheid laten prevaleren boven poëtische zeggingskracht. Het is mooi wanneer beide samengaan. Daarin is hij menigmaal geslaagd. Persoonlijk vind ik het gezang

"De liefde blijft" (n.a.v. 1 Korinthe 13) een prachtig voorbeeld. Het gedicht beslaat tien strofen. De achtste luidt:

*De liefde zal beklijven,
ze blijft in eeuwigheid.
Geen profetie kan blijven;
Die geldt slechts voor de tijd.
De talen zullen zwijgen,
De kennis gaat voorbij.
Wat wij ten dele krijgen,
Vergaat in u en mij.*

We willen u deze bundel van harte aanbevelen om te zingen, om te declameren of gewoon om te lezen en te overdenken. De Heere mocht ook aan deze arbeid Zijn onmisbare zegen verlenen.

Leerdam,

ds. J. Schipper

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Barneveld-Zuid:

ds. A. Verschuure te Scherpenzeel.

BEDANKT

Voor Aalst:

ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;

Voor Carterton (Nieuw-Zeeland):

ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;

Voor Clifton (VS):

ds. C. Vogelaar te Grand Rapids-Covell

Avenue (VS).

Voor Nieuwerkerk (Zld):

ds. C. van Krimpen te Yerseke;

Voor Randburg (Zuid-Afrika):

ds. L. Blok te Gorinchem;

Voor Rotterdam-Zuidwijk:

ds. S. Maljaars te Middelharnis.

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2013

* Pag. 159, **gemeente DEN HELDER.**

Het telefoonnr. van het kerkgebouw is gewijzigd in: (0223) 783108.

* Pag. 209, **gemeente HAAMSTEDE.**

Het adres van de scriba, J.J. de Jonge, die tevens belast is met het regelen van preekbeurten, is gewijzigd in:

Dijkstraat 39, 4322 AA Scharendijke.

BERICHTEN

■ LEERGANG ISRAËL EN DE BIJBEL

Komend najaar organiseren het Deputaatschap voor Israël (Dvl) en de CGO op zes donderdagavonden de leergang

Israël en de Bijbel in het gebouw van het Driestar College te Gouda, waarin ook de andere CGO-cursussen gehouden worden.

Directe aanleiding tot dit initiatief was de grote belangstelling voor de masterclass Israël (bedoeld voor jongeren) die in de komende maanden in samenwerking met SGP-jongeren en Driestar Educatief gehouden wordt. Niet alleen veel studenten, maar ook oudere belangstellenden gaven zich hiervoor op. Deze kenmerkende behoefte aan studie en bezinning over Israël heeft erin geresulteerd dat Dvl en CGO de handen ineen geslagen hebben voor de opzet van een leergang Israël en de Bijbel.

Er worden zes cursusavonden gegeven met twee lesblokken per avond. Sprekers zijn deputaten en anderen die betrokken zijn bij het werk onder Israël. Onderwerpen als: Jodendom in historisch perspectief, Hoe lezen we Oudtestamentische profetieën?; het Nieuwe Testament en de plaats van Israël, Joodse feesten en gebruiken; en onze houding t.o.v. Israël komen aan de orde.

De lesdata zijn: **25 september, 9 en 30 oktober, 13 en 27 november en 11 december.**

Kortom een boeiende cursus voor een ieder die zich betrokken weet bij Israël, land en volk.

Inschrijving geschiedt via www.cgo.nu
De kosten van de cursus bedragen € 85,- inclusief cursusmateriaal.

Voor meer informatie:

www.dep-israel.nl of vraag de folder aan via info@boardforisrael.nl.

Deputaatschap voor Israël

■ VOORAANKONDIGING ZOMERCONFERENTIE VOOR STUDENTEN

De werkgroep voor studenten van de Gereformeerde Gemeenten belegt op **vrijdag 12 en zaterdag 13 september a.s.** een conferentie voor alle studenten die studeren aan een WO- of HBO-instelling. Het thema is "Houvast in de storm". Op vrijdagavond wordt er een lezing gehouden door ds. C. Sonneveld over "Het geloof beleden". Aansluitend volgt een bespreking in groepen, waarna de avond wordt afgesloten met een plenaire bespreking.

Op zaterdagmorgen wordt er een lezing gehouden door ds. W. Visscher over "Het ongeloof bestreden". Het geheel wordt afgesloten met een forumbespreking.

De conferentie wordt gehouden in het gebouw van Driestar Educatief te Gouda. We zien uit naar een goede bijeenkomst. Er is altijd volop gelegenheid voor onderling gesprek en ontmoeting.

Voor de eerstejaarsstudenten is er op **vrijdag 12 september**, aanvang: 16.00 uur, een speciale introductiebijeenkomst. Inloop vanaf 15.45 uur. Voor meer informatie: www.studentengng.nl

■ ZENDINGSMARKT TE WIERDEN

Zendingsmarkt op **zaterdag 9 augustus**, van 9.30-14.00 uur, in en rond Het Kulturhus, Nieuwe Schoolweg 5 te Hoge Hexel. Voor de kinderen is er een knutselhoek. De opbrengst is t.b.v. zending en evangelisatie.

■ ZANGAVONDEN

Ede

Psalmzanguur op de **zaterdagavonden 26 juli en 2, 9, 16 en 23 augustus** in de Petrakerk van de Gereformeerde Gemeente te Ede, Lunterseweg 25. De avonden beginnen om **19.00 uur** en duren ongeveer een uur. Collecte voor schuldelging van genoemde gemeente.

Elspeet

Psalmzangavond (met bovenstem) op **zaterdag 2 augustus**, aanvang: 19.30 uur, in de Hersteld Hervormde Kerk te Elspeet. Opening, meditatie en sluiting door ds. G. van Manen. Organist: Pieter Heykoop. Collecte voor de Bond tegen vloeken.

Walcheren

Samenzangavonden op:

- **zaterdag 26 juli in de** Odulphuskerk te Meliskerke, m.m.v. Jacco Goud orgel;

- **zaterdag 2 augustus in de** Dorpskerk te Aagtekerke m.m.v. Harm Nieuwenhuijse orgel en Aleida Nieuwenhuijse-Stouten dwarsfluit;

- **zaterdag 9 augustus** in de Odulphuskerk te Meliskerke, m.m.v. Harrie Roubos orgel;

- **zaterdag 23 augustus in de** Moriakerk te Westkapelle, m.m.v. chr. samengesteld mannenkoor Zeeland en enkele instrumentalist.

Alle avonden beginnen om 20.00 uur en duren ca. 75 minuten.

Collecte t.b.v. de MAF. Voor meer informatie: www.omnis-cantare.nl

■ FIETSTOCHTEN

Drente

Fietstochten op **dinsdag 29 juli** en op **dinsdag 12 augustus**. Startpunt bij de Beth-El kerk van de Geref. Gemeente in Noordscheschut, Coevorderstraatweg 50. Starttijd tussen 9.00 uur en 11.00 uur. Deelnamekosten: € 3,- p.p., max. € 15,- per gezin. De opbrengst is voor aflossing kerkbouwschuld van genoemde gemeente.

Ouddorp e.o.

Fietspuzzeltocht van ongeveer 20 km op **maandag 4 augustus**. Start: tussen 18.30 en 19.00 uur vanaf de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Ouddorp, Spaansegweg 13.

Kosten van deelname: € 2,50 p.p., max. € 10,- per gezin. De opbrengst is voor Zending Gereformeerde Gemeenten. Voor vragen: fam. Pikaart, tel. 0187-683608.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 27 JULI 2014

Aagtekerke 8.45, 11.00 en 19.00 uur kand. P.D. den Haan en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Aalburg 15.00 uur stud. W.A. Zondag; Aalst 9.00 en 14.30 uur ds. P. Mulder; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Apeldoorn 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.30 uur ds. G. van Manen; Arnhem 15.30 uur ds. W.J. Karels; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. W. Silfhout; Bodegraven 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Borssele 14.00 uur ds. J.M.D.

de Heer; Boskoop 9.30 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Breda 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; Den Helder 17.00 uur ds. G. Heijkamp; Deventer 17.00 uur ds. K. Boeder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. L. Blok; Dordrecht 10.00 en 16.30 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. E. Bakker; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur kand. H.A. van Zetten; Enter 9.30 en 18.30 uur kand. H.A. van Zetten; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Ge-

nemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; 's-Gravenhage 15.30 uur ds. H. Paul; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Herkingen 14.30 uur ds. S. Maljaars; Hilversum 15.30 uur ds. A. Verschuure; Hoedekenskerke 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Hoofddorp 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 10.00 en 15.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. S.W. Janse; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 18.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Leiderdorp 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lelystad 10.00 uur ds. R. Kattenberg en 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Marknesse 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Melissant 15.00 uur ds. L. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 15.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Naaldwijk 9.30 uur ds. J. Driessen; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Oosterend (Maartenskerk, Texel) 11.30 en 16.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. M. Joosse; Opperdoes 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Ouddorp 14.30 uur ds. A. Schreuder; Oudemirdum 9.00, 11.00, 14.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Puttershoek 19.00 uur (H.D.) ds. H. Hofman; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 14.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rilland-Bath 14.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. J. Schipper; Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. M. Golverdingen; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 19.00 uur ds. L. Terlouw; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 16.30 uur ds. J. Driessen; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 15.00 uur ds. P. Melis; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Stolkwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. A.J. Gunst; Terwolde - De Vecht 9.30 en

14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 18.30 uur ds. C. Harinck; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 9.30 en 18.00 uur stud. W.A. Zondag; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Westkapelle 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wierden 14.00 (in Herv. Kerk van Hoge Hexel, Piksenweg 6) en 18.30 uur ds. D. de Wit (in Herv. Taborkerk, Jacobsonstraat 8-a); Woerden (Maranathakerk, Molenvlietbaan 10) 11.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Wolphaartsdijk 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. G. Brede-
weg; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. B. van der Heiden; Zwijndrecht 9.30 uur ds. M. Golverdingen en 17.00 uur ds. P. Mulder; Zwolle 9.30 uur ds. D. de Wit en 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden.

■ DINSDAG 29 JULI 2014

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Benthuizen 19.30 uur ds. F. Mulder; Brakel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Delft 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Drachten 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Enter 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Nieuwdorp 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. C. van Krimpen.

■ WOENSDAG 30 JULI 2014

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Boskoop 19.30 uur ds. J. van Belzen; Den Helder 19.30 uur ds. K. Boeder; Hoogeveen 19.30 uur ds. P. Melis; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A.J. de Waard; Kortgene 19.30 uur ds. A. Verschuure; Marknesse 19.30 uur ds. G. Beens; Mijdrecht 19.30 uur ds. H. Paul; Nieuwe-Tonge 19.30 uur kand. H.A. van Zetten; Nijkerk 19.30 uur ds. W.J. Karels; Oosterend (Maartenskerk, Texel) 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oostvoorne 19.30 uur ds. J. Schipper; Oudemirdum 19.30 uur ds. D. de Wit; Poederoijen 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A. Schot; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Tholen 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Wageningen 19.30 uur ds. G. Mouw.

■ DONDERDAG 31 JULI 2014

Aagtekerke 19.30 uur ds. J. van Belzen; Kootwijkerbroek 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Ouddorp 19.30 uur ds. G.J.N. Moens.

■ VRIJDAG 1 AUGUSTUS 2014

Haamstede 14.45 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Tricht-Geldermalsen 13.15 uur (huw. bev.) ds. G.M. de Leeuw; Westkapelle 14.00 uur (huw.bev.) ds. G.J.N. Moens; Yerseke 14.15 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 27 JULI 2014

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser.

■ ZONDAG 3 AUGUSTUS 2014

Aagtekerke 8.45, 11.00, 14.30 en 19.00 uur ds. G. Beens; Aalst 14.30 uur ds. J.S. van der Net; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 15.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Amsterdam-Noord 16.30 uur ds. B. Labee; Apeldoorn 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Arnhem 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 15.00 uur ds. S. Maljaars; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Bodegraven 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Borsselle 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Brakel 15.00 uur ds. K. Boeder; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 15.30 uur ds. W.J. Karels; Dinteloord 14.30 uur ds. E. Bakker; Doetinchem 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Eindhoven 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 uur ds. A.T. Huijser en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. G.J. van Aalst; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur kand. H.A. van Zetten; Goudswaard 15.00 uur kand. P.D. den Haan; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Hilversum 10.00 uur ds. B. Labee en 19.00 uur ds. A.J. de Waard; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. D. de Wit; Hoogvliet 16.30 uur ds. J. Driessen; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 15.00 uur ds. A. Schreuder; Kapelle-Biezeling 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur kand. P.D. den Haan; Krui-
ningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Lelystad 10.00 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 uur ds. J. Driessen; Meeuwen 18.00 uur kand. H.A. van Zetten; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds.

G.J.N. Moens; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. C. Sonneveld en 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Nieuwerkerk 15.30 uur ds. A.J. Gunst; Nieuwe-Tonge 10.00 en 18.00 uur ds. G. Pater; Nijkerk 14.30 uur ds. P. Melis; Nunspeet 15.00 uur ds. A. Verschuure; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. J. van Belzen; Oosterend (Maartenskerk, Texel) 11.30 en 16.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur stud. W.A. Zondag; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Oudemirdum 9.00, 11.00, 14.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; Poederoijen 14.30 uur ds. J. Schipper; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Puttershoek 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. J. Mijnders; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 14.30 uur ds. J. van Laar; Rilland-Bath 9.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 15.30 uur ds. H. Paul; Rotterdam-Centrum 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. M. Golverdingen; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 uur ds. H. Paul; Sint Philipsland 14.30 uur ds. M. Joosse; Soest 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 19.00 uur ds. B. Labee; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. P. Mulder; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. M. Joosse; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Vlaardingingen 16.30 uur ds. M. Golverdingen; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Waarde 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 18.00 uur stud. W.A. Zondag; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Westkapelle 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Westzaan 18.45 uur ds. R. Kattenberg; Wierden 14.00 (in Herv. Kerk van Hoge Hexel, Piksenweg 6) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser (in Herv. Taborkerk, Jacobsonstraat 8-a); Woerden (Maranathakerk, Molenvlietbaan 10) 11.00 uur ds. M.J. van Gelder; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. S.W. Janse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

■ DINSDAG 5 AUGUSTUS 2014

Borssele 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Drachten 19.30 uur ds. J. van Belzen; Enter 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Opperdoes 19.30 uur ds. M. Mondria; Oudemirdum 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. S.W. Janse; Uddel 19.30 uur ds. G. Mouw.

■ WOENSDAG 6 AUGUSTUS 2014

Beekbergen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Elspeet 19.30 uur (voor de zending) ds. J.J. van Ekeveld; Goudswaard 19.30 uur ds. A. Verschuure; Kamperland 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Meeuwen 19.30 uur ds. K. Boeder; Melissant 19.30 uur ds. J. Driessen; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Nisse 19.30 uur ds. J. van Belzen; Oosterend (Maartenskerk, Texel) 19.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. P. Melis; Rhenen 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. W.J. Karels; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Sint Anna-land 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Soest 19.30 uur ds. E. Bakker; Urk 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Wageningen 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Westkapelle 19.30 uur ds. G. Beens; Westzaan 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Zwijndrecht 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Zwolle 19.30 uur ds. G.J. van Aalst.

■ DONDERDAG 7 AUGUSTUS 2014

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. E. Bakker; Hoogeveen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Mijdrecht 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Naaldwijk 19.45 uur ds. M. Mondria; Ouddorp 19.30 uur ds. W. Silfhout.

■ VRIJDAG 8 AUGUSTUS 2014

Waarde 14.00 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 3 AUGUSTUS 2014

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:

Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem Buytewechstraat 2, 1816 GL Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom op onze post. Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 11.00 – 15.00 uur.

Tel. 072-5129195

email info@bijdebronalkmaar.nl
website www.bijdebronalkmaar.nl

Amsterdam:

Evangelist J.Krijgsman; Evangelisatiepost Bij Simon de Looier; Looiersgracht 70-72. Tel. 020-6227742.

Samenkomsten iedere zondag 10:30 uur 17:00 uur. U bent van harte welkom in onze evangelisatiepost.

Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 10:00-12:00 uur en 12:30-16:00 uur.

U kunt bij ons ook CD's en boeken kopen. Door uw aankoop steunt u het evangelisatiewerk. Telefonisch of per mail bestellen kan ook: 0252-419560;

cvleenen@kliksafe.nl

Bekijk ook eens onze site:

www.bijsimondelooier.nl

Emmen:

Evangelist C. van Druenen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-l te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Inloophuis de Hoeksteen: Kolhoopstraat 24, Emmen. Openingstijden: elke dinsdag, donderdag, vrijdag en zaterdagmiddag van 13:30 tot 16:30 uur. Tel. 0591 - 653915

www.inloophuisdehoeksteen.nl

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op donderdag en vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur. Bekijk ook eens onze site:

www.inloophuisachterdehoven.nl

Merksem:

Evangelist A. van Setten; protestants centrum "De Bron", Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend van dinsdag t/m vrijdag van 13.00-16.00, donderdagavond van 18.00-21.30 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois.

Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:

Kerkruimte: Offenbachstraat 105 Tilburg. Zondagse samenkomsten om 10.00 en 18.30 u.

Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is ge-

opend op di en wo van 14.00-17.00 u. Do van 10.00-17.00 u. Vr van 10.00-15.00 u. U bent van harte welkom.

Den Haag:

Inloophuis 'Het Kompas': Apeldoornse-
laan 228, Den Haag.

Openingstijden: dinsdag 10.00 - 16.00

uur; woensdag 10.00 - 13.00 uur; donder-
dag t/m zaterdag 10.00 - 16.00 uur.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

Leerling-schipper **zoekt kostgezin**
in **Rotterdam** of omgeving.
Voor 8 wk, verdeeld over het
schooljaar.
Ariën van Gaalen, 0342-441499

Vakantie Oostenrijk:
Te huur: luxe Chalet en
Appartementen 2-9 pers.,
in omg. Saalbach-Hinterglemm /
Zell am See,
Info: 0180-322181 / 06-51166845

T.H. Ruime 7-pers. chalet
op camping **De Wolfskuylen**
in **Drenthe**.
Tel. 0341-561699/ 06-23735516.


ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer
Nu LAST-MINUTES.
Oostenrijk stacaravans op
gezinscamping. Kerkdiensten,
recreatieteam, zon, water en bergen.
Meer info op www.es-vakanties.nl
of 055 3030083.

Boekhandel
De ZONNEBLOEM 
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Boekenmarkten Elspeet
D.V. 26 juli, 2 en 9 augustus
Aan de Schapendrift vindt u weer zo'n
30 kramen met theologische, jeugd-
en kinderboeken.
Info 0184 - 684808
www.vanderwalboeken.nl

Fruiteeltbedrijf "Den Doornkamp"
Zoekt
Nog enkele medewerk(st)ers voor
de komende oogst (vanaf week 34)
van **APPELS** en **PEREN**
WIE ?

U bent welkom voor part-en fulltime
ook mogelijkheden bespreekbaar
voor werkgevers die tijdelijk oplossing
zoeken voor overvallig personeel.
WAAROM ?

thuis zitten als u 8 weken
in de natuur werkzaam kunt zijn in
een gezellige groep?
in bezit van een auto is een pre,
hoewel carpooling ook mogelijk is.

WAARVOOR ?
De beloning is volgens CAO Open-
Teelten seizoensarbeidsregeling!

REAGEREN ?
Voor meer info of uw reactie
Steenweg 77,4182 PA Neerijnen
Tel:0345-568383 of 06-51891902
E-mail: baren60@planet.nl

ADVERTENTIES

Begravenisonderneming
De Floe

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren
Tel. 0418 - 56 21 74
www.begravenisondernemingdekloe.nl

Voor Verantwoorde Boeken!
www.derooboeken.nl
078-6124081

Te huur in Nunspeet woonruimte
1 pers. Tel. 0341-257699

Comfort en luxe op vakantie, het kan!
GEND-RECREATIE.com voor ruime,
complete vakantiehuizen
in het Sauerland/Winterberg
van 7 tot 27 personen.
Ook **LAST MINUTE ACTIES**.

Te huur:
Onze woning in **BARNEVELD**.
Week 33 en 34. 0611295627

TE KOOP in Opheusden:
ruime woning, rustig gelegen, aan de
Linge, 6 slaapkamers, inwoning
of kantoor mogelijk (eigen ingang)
info: mijnt1958@gmail.com

BARNEVELD Te Koop / Te Huur
Ruime vrijstaande bungelow,
met grote tuin en veel privacy.
Keurig onderhouden geheel.
Direct te aanvaarden. Prijs n.o.t.k
Inlichtingen: TEL. 0342-420350.

Luxe ingerichte tenten.
Slapen op een echt boxspring bed.
Boek nu uw vakantie bij
Camping Bosbad Zwinderen.
Een **gezellige familie camping**
met **zwembad** in Drenthe.
Nu tot **25% korting** op uw boeking!
www.campingbosbadzwinderen.nl
0524-291680

 **In de knop
gebroken**

Reformatische vereniging voor ouders bij wie tijdens de
zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden
www.indeknopgebroken.nl
info@indeknopgebroken.nl • telefoon: 06 - 49 49 94 99

Juf (22) zkt. kamer in Ede (evt. omg.)
Tel. 06-57303931 / 0113-352127
nemeeuwse@hotmail.com

Te koop gevraagd
Theologische boeken
0577-401065

Begravenisonderneming H. de Jongh
De Jongh P.H. van der Leer
D.D.E. Melieste

*Voor een waardige en stijlvolle
verzorging van alleen begravenissen.*

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

| | |
|------------------------|---------------|
| Hardinxveld-Giessendam | 0184 - 611154 |
| Waardenburg | 0418 - 652039 |
| Werkendam | 0183 - 701017 |
| Papendrecht | 078 - 6412740 |

www.begravenisondernemingdejongh.nl



ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus
Monarke
Content
Domus**

*In onze winkel is een ruim assortiment
bladmuziek aanwezig (ook klavar).*

www.andanteorgels.nl

A. van Ostadelaan 35 VEENENDAAL, t. 0318 - 50 50 63, info@andanteorgels.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatoisch Psycholoog



Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening



0182-35 15 20
voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begrafenisverzorging

www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl



Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

**Hulpverlening aan kinderen,
jongeren en volwassenen**



Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out ·
depressie · faalangst · fobie ·
gedragsproblemen · identiteitspro-
blemen · lichamelijke spannings-
klachten · negatief zelfbeeld ·
onzekerheid · opvoedingsproble-
men · paniek · piekeren · PDD-
NOS · relatieproblemen · slaap-
problemen · somberheid · span-
ning · stress · syndroom van
Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren



praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

**Een vertrouwd adres voor hulp
aan kinderen, jongeren en volwas-
senen vanuit een Bijbelse visie.**

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor
psychologisch onderzoek,
indicatieaanvragen en onderzoek,
begeleiding en training van mensen
met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl



begrafenisverzorging

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 **0182-58 39 32**
Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Tegels... als geen ander



Ook bij Kroon
TEGEL-OUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

*De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelij-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.*

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

**Begravenisverzorging
Janssen**

Dag en nacht bereikbaar op
0113 - 33 09 36

Dienstverlening in geheel Zeeland

Wilsbeschikking
"Zo wil ik het. Als mijn sterven daar is."
kunt u bij ons aanvragen.

www.begravenisverzorging-janssen.nl



Havikskruid 10
4421 MN Kapelle
06. 53 23 73 20

Wij verlenen geen medewerking aan het verzorgen van crematies.
Daarin zijn wij uniek in regio De Bevelanden

Orgelbouw Advies Commissie
een betrouwbare partner!



nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken



Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

CURSUS

LEERGANG

Israël en de Bijbel

De CGO en het Deputaatschap voor Israël (DvI) starten in het najaar van 2014 met een nieuwe cursus onder de titel "Leergang Israël en de Bijbel". Deze verdiepingscursus is bedoeld voor iedereen die belangstelling heeft voor Israël, land en volk.

EEN BOEIENDE CURSUS VOOR IEDER DIE ZICH BETROKKEN WEET BIJ HET JOODSE VOLK!



DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
LEERGANG INNEN GEBIED ORGANISATEN

WWW.DEP-ISRAEL.NL

CGO
CURSUS GODSDIENSTONDERWIJS

De leergang omvat zes avonden waarin onder andere de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- Jodendom in historisch perspectief.
- Wat verstaan we onder Judaïsme?
- Hoe lezen we de Oudtestamentische profetieën?
- Messiasverwachting in het Oude Testament en in het huidige Jodendom
- Het Nieuwe Testament over de plaats van Israël
- Joodse gebruiken en feesten
- Opdracht van de kerk ten opzichte van Israël
- Antisemitisme

De lessen worden gegeven door diverse docenten die betrokken zijn bij het werk onder het Joodse volk.

- De cursus wordt in Gouda op het Driestar College gehouden op de volgende data: 25/9; 9/10; 30/10; 13/11; 27/11; 11/12
- Lestijden 19.15 uur-20.30 uur, pauze 20.50 uur-22.00 uur
- Inschrijving voor deze cursus via de website van de CGO: www.cgo.nu
- De kosten bedragen € 85,-

 **Agathos**

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg**ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

begravenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.



P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Voor een zorgzame begeleiding



Begravenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster

Telefoon: **033 277 0555**

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Wij bieden identiteit bewuste hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen met o.a.: Relatieproblemen, Opvoedingsvragen, Gedragsproblemen, Traumatische ervaring(en), Gezinsproblemen, Persoonlijke problematiek (zoals Depressie, Angst, Identiteitsvragen), Arbeidsproblemen, Autisme Spectrum Stoornis



Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

RPN COACHING & ADVIES

Dienstverlening voor bedrijven en instellingen



Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie over de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Dynamisch • Effectief • Kwaliteit

RPN MEDIATION

Voor onafhankelijke conflictbemiddeling



Plantageweg 5, 2951 GN Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie over de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Houvast • Evenwicht • Oplossing

Dorst
BEGRAVENISVERZORGING

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 - 69 74 38
Mobiel : 06 -10 64 28 07
www.dorstbegravenisverzorging.nl

Wij verzorgen alléén begravenissen

 E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begravenisondernemingtreur.nl
info@begravenisondernemingtreur.nl

Begravenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen